

In deze reeks blikken schrijvers vooruit op het grootste aller mysteries: de dood. Zien ze hun eigen sterfscène al voor zich? Vertrekken ze met de pen in de vuist?

HET EINDE

DEZE WEEK: **CARLL CNEUT**

De Vlaamse illustrator is 50; hij werkte samen met schrijvers als Edward van de Vendel en Peter Verhelst. In 2015 ontving hij de Vlaamse Cultuurprijs voor Letteren. Eerder werd hij bekroond o.m. met de Gouden Uil en de Woutertje Pieterse Prijs.

Is de weve Cnut thuis? Elke keer dat de *mar-chand* bij ons thuis langskwam en dat vroeg, vond ik dat verschrikkelijk. Opeens heette mijn moeder niet meer Yolande, maar "de weduwe Cneut". Ook mijn twee jongere zusjes en ik werden simpelweg "de kinders van de weve Cnut"; alsof een stuk van onze identiteit werd afgenomen en we helemaal samenvielen met het feit dat onze papa gestorven was.

'Ik herinner me die donderdagmorgen nog goed. Ik was acht jaar en ons huis zat vol volk dat zat te huilen. De middag voordien was mijn papa naar het ziekenhuis gevoerd waar hij nog die nacht overleed. Een hersenbloeding. Hij was 36. Het was een enorme schok, zeker voor mijn moeder, maar als kind besefte ik niet goed wat er aan de hand was.'

'Het klinkt waarschijnlijk raar, maar ik hield er geen trauma aan over. Ik veranderde niet, alleen de manier waarop mijn omgeving me behandelde, veranderde. De eerste keer dat ik terug mijn klas binnenkwam, keek iedereen me aan met een soort ontzag. Plots was ik bijzonder. Tegelijk kwam er een einde aan mijn kindertijd, want ik kreeg allerlei verantwoordelijkheden. Zo moest ik ervoor zorgen dat mijn zusjes, drie en vier jaar oud, veilig op de schoolbus geraakten en elkaar de haren niet uittrokken.'

'Het had natuurlijk wel impact op mijn persoonlijkheid. Tot op vandaag heb ik een ongelooflijk verantwoordelijkheidsgevoel, waardoor ik bijvoorbeeld moeilijk mijn werk kan loslaten en relaxen. Dat kon ik als kind wel nog. Ik genoot van mijn jeugd, ook na mijn acht jaar. Ik had thuis enorm veel speelruimte, plus: ik was de man in huis. Ook mijn papa's begrafenis en de rouwmaaltijd in d'Hoeye in Dadizele herinner ik me niet alleen als triest. In mijn kinderlijke logica was het zelfs een beetje feest, want er waren kroketten. Die moeten er trouwens op mijn begrafenis ook zijn. Ze mogen me een portie meegeven in mijn kist.' (*lacht*)

'De dood van mijn papa had vooral een zware weerslag in de jaren dat ik ouder werd. Ik miste alsmaar duidelijker een vaderfiguur. Ik ging dus dikwijls een babbeltje doen aan zijn graf. Problemen op school, twijfels in het leven: hij bleef het meest evidente rolmodel om die mee te bespreken. Daarom wil ik zelf niet uitgestrooid worden. Wat er van mij overblijft, moet in een kist in de grond, op een plek waar mensen, al dan niet met een pot chrysanten, naartoe kunnen komen voor een *klapke*'.

'Ik doe het bij mijn papa nog altijd een paar keer per jaar. Het zijn momenten van zelfreflectie. Soms vraag ik

© JeRoen Murre

'Er moeten kroketten zijn op mijn begrafenis. Ze mogen me een portie meegeven in mijn kist'

hem iets en gebeurt het kort daarna, waardoor het voelt alsof hij dat voor mij heeft geregeld. Ik ben absoluut geen zweverig type, maar ik ben er nog altijd van overtuigd dat hij over mij waakt.'

'Ik vroeg geregeld zijn goedkeuring, bijvoorbeeld toen ik naar Sint-Lucas wilde in plaats van rechten te studeren zoals mijn moeder verwachtte. Ik geloof dat hij fier zou zijn, maar mocht ik hem na de dood weer tegenkomen zou hij misschien vragen waarom ik het boerenhof, ons familiebedrijf, niet overgenomen heb. Ruzie zouden we daar niet over hebben gemaakt, denk ik. Mijn vader was een vrolijke man en een geweldige papa. Dat ik zelf beschermend ben tegenover mijn dierbaren, soms zelfs een beetje té, heb ik van hem.'

'Wat wellicht nog met hem te maken heeft, is dat ik tegen vrienden en geliefden rap kan zeggen "Ik zie u graag", net omdat ik besef dat het elk moment afgelopen kan zijn. Daarom sluiten er ook zo veel doodskoppen in mijn werk. Ik denk vaak aan de dood. Ik ben er absoluut niet bang voor, alleen voor de aftakeling ben ik benauwd. Ik hoef zeker geen honderd te worden. Ik wil gewoon zo lang mogelijk gezond blijven, met vrienden terrasjes doen, genieten van oesters en witte boterhammen met Maredsous Dubbelroom - dat zou mijn laatste avondmaal zijn - en zo lang mogelijk blijven tekenen.'

'Als ik vandaag de dood een gezicht moet geven, dan zou dat er rustig en vredig uitzien, net zoals ik destijds mijn papa erbij zag liggen. Die herinnering bestaat zeker niet enkel uit zwart of grijs tinten, want thuis was er een zee van bloemstukken, en de beste kamer, waarin mijn vader opgebaard lag, was van boven tot onder behangen met paarse draperieën met gouden borduursels. Dat maakte op mij een enorme indruk. Mijn eigen begrafenis moet een vrolijke beoending worden, met veel volk.'

'Ik ga sterven als een content mens. Mijn leven is veel meer geworden dan ik gedacht had, niet alleen in jaren - ik was er lang van overtuigd dat ik net als mijn papa maar 36 zou worden - maar ook qua intensiteit en waardering. Ik vind het een fijne gedachte dat mijn boeken mij gaan overleven. Over honderd jaar is er een misschien een rommelmarkt in Grimbergen of Moskou waar iemand een boek van mij koopt en denkt: "Dit ga ik koesteren." Dat idee maakt me nu al blij.'

Opgetekend door Katrien Steyaert